

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM
VAZIRLIGI**

**BUXORO OZIQ OVQAT VA ENGIL SANOAT TEXNOLOGIYASI
INSTITUTI**

“TO’QIMACHILIK VA YENGIL SANOAT” FAKULTETI

“Hayot faoliyati xavfsizligi” kafedrası

**Institutning barcha yo’nalishidagi talabalar «Fuqaro muhofazasi» fanidan
mustaqil ishlarni bajarish uchun**

U S L U B I Y K O ’ R S A T M A

Tuzuvchilar:

**ass. Murodova I.N.
ass. Zaripova M.D.**

BUXORO – 2009y.

ANNOTATSIYA

Ushbu uslubiy ko'satmada institutning barcha yo'nalishidagi talabalariga «Fuqaro muhofazasi» fanidan mustaqil ishlarni (topshiriqlarni) bajarishi uchun mo'ljallangan. Ushbu uslubiy ko'rsatma O'zbekiston Respublikasi favqulodda vaziyatlar Vazirligi uchun dolzarb muammolardan bo'lgan masalalarni, sanoat korxonalari va tashkilotlarida fuqaro muhofazasini tashkil etishning muhim vazifalarini hal etish to'g'risida talabalarga amaliy tavsiyalar beradi

Tuzuvchilar:

ass. Murodova I.N.
ass. Zaripova M.D.

Taqrizchi:

Viloyat Favqulodda
vaziyatlar boshqarmasi rahbar xodimlarini qayta tayyorlash
markazi uslubiy bo'lim rahbari: Qo'shaev X.YU

Ushbu ko'rsatma "26" mart 2009 yilda "*Hayot faoliyati xavfsizligi*" kafedrasida muhokama qilindi (bayonnoma № 14) va Bux OO va YESTIning uslubiy kengashi muhokamasiga tavsiya etildi.

Bux OO va YESTI uslubiy kengashining 10 aprel 2009 yilgi yig'ilishida muhokama qilindi va tasdiqlandi. Bayonnoma № 4

MUNDARIJA

I. Kirish	4
II. Mustaqil Ish turlari	5
Mustaqil ish № 1. Fuqaro muhofazasi haqida umumiy tushuncha. Fuqaro muhofazasining vazifalari. Fuqarolarning fuqaro muhofazasi sohasidagi huquq va majburiyatlari. (2-soat).....	6
Mustaqil ish № 2. Fuqaro muhofazasining xalq xo'jaligi tarmoqlarida tashkil etilishi. (2-soat).....	7
Mustaqil ish № 3. Favqulodda vaziyatlar, uning sababchi omillari va xususiyatlari. Favqulodda vaziyatning tavsifi. (2-soat).....	8
Mustaqil ish № 4. Zamonaviy qirg'in qurollari haqida tushuncha. Yadro quroli va ularning xususiyatlari. (2-soat).....	9
Mustaqil ish № 5. Yadro quroli portlashining turlari. Yadroviy portlashning ikkilamchi ta'sir omillari. (2-soat).....	10
Mustaqil ish № 6. Kimiyaviy qurollarning turlari va xususiyatlari, biologik qurollar va ularning xususiyatlari. Oddiy hujum vositalari. (2-soat).....	11
Mustaqil ish № 7. O'zbekiston Respublikasi hududida kuzatiladigan tabiiy ofatlar va ularning oqibatlarini (er silkinishi, suv tosh qini, er surilishi, kuchli shamol, qurg'oqchilik, sel). (2-soat).....	12
Mustaqil ish № 8. Ishlab chiqarish avariylari, fojiali hodisalar va ularning oqibatlaridan qutilish choralari. (2-soat).....	13
Mustaqil ish № 9. Radiatsiyaviy va kimyoviy holatlarni aniqlash va baholash. (2-soat).....	14
Mustaqil ish № 10. Fuqarolarni favqulodda vaziyat haqida ogohlantirish. Radiatsiya va kimyoviy ta'sirlarga qarshi omillar. Fuqarolarni himoya inshootlarida saqlash. Xavfli hududdan xavfsiz hududga evakuatsiya qilish. (2-soat).....	15
III. Mustaqil ish topshiriqlari bo'yicha baxolash me'zoni	16

I. KIRISH.

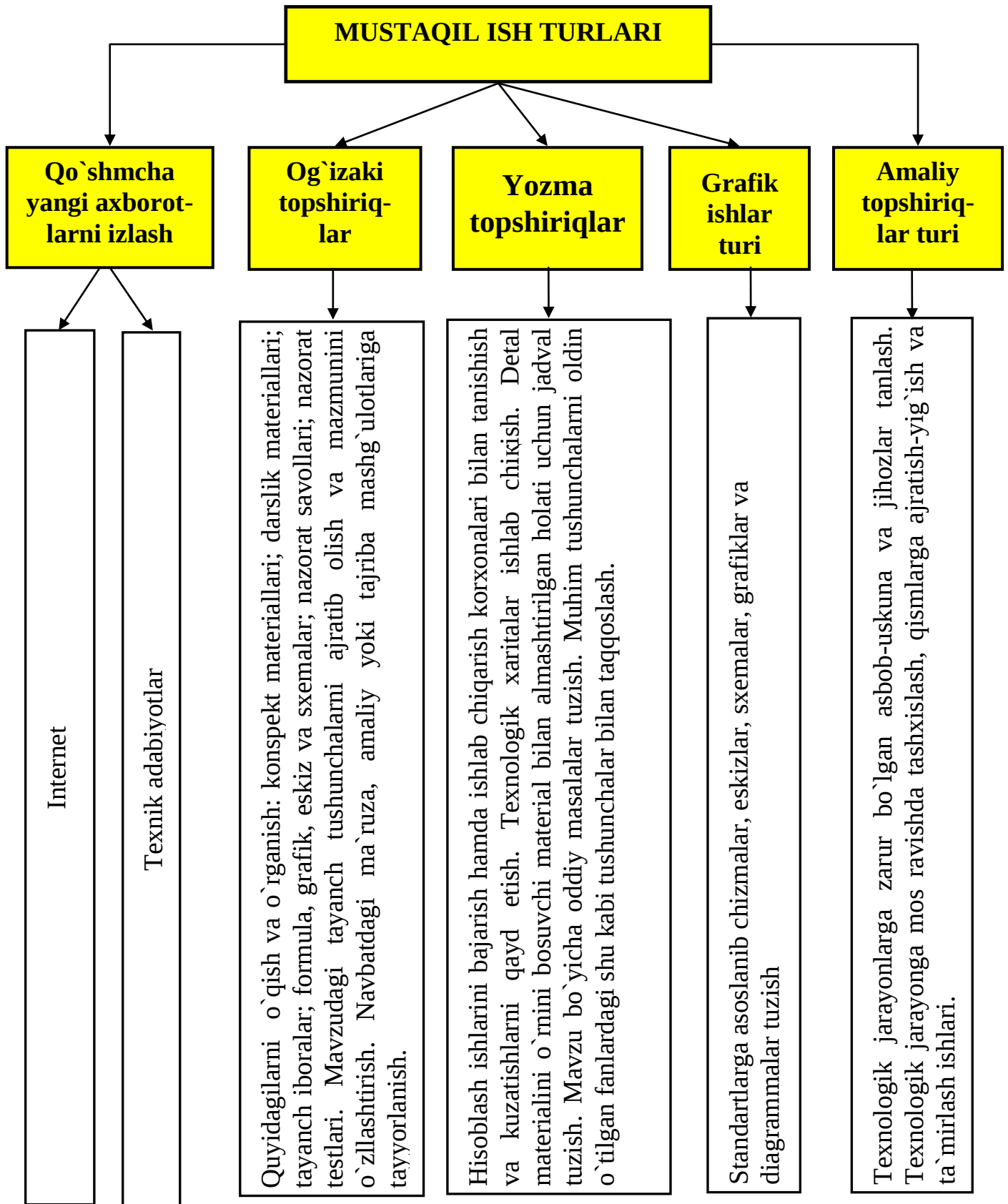
Insoniyat XXI asrga qadam qo'yar ekan, o'tgan asr davomida sovuq urishlar, tinchlik davrida qo'llanilgan zamonaviy qurollar, turli ko'rinishdagi tabiiy ofatlar va falokatlar yangi asr bo'sag'asida bajariladigan tadbirlarni har tomonlama asoslangan holda belgilashni taqozo qiladi.

Ishlab chiqarish jarayonlarining misli ko'rilmagan yuksak taraqqiy etgan texnologiyalar bilan ta'minlanganligi, tabiiy rivojlanishdagi ayrim noxush vaziyatlarning murakkablashuvi aholi salomatligi, atrof muhit tozaligi va iqtisodning barqaror rivojlanishiga tahdid solmoqda. Shu sababli ham O'zbekiston Respublikasi o'z mustaqilligiga erishgan dastlabki yillardan boshlab eng muhim vazifalar qatorida mamlakat aholisini va hududini turli xildagi favqulodda vaziyatlardan muhofaza qilish, ekologik xavfsizlikni ta'minlash kabi masalalarni hal qilishga bag'ishladi.

Mustaqil O'zbekiston Respublikasini va fuqarolarini dushman tomonidan bo'ladigan xam ichki, ham tashqi ta'sirlardan asrash eng dolzarb masalalardan biri hisoblansa, ikkinchi tomondan bizning hududimiz tabiiy ofatlar: yer silkinishi, yer surilishi, sel, suv toshqinlari, kuchli shamol va boshqalar ko'p bo'ladigan hududlardan hisoblanishi bilan birgalikda, texnogen avariylar, katastrofalar va ekologik muvozanatning buzilishi natijasida uning oqibatlaridan fuqarolarni, xalq xo'jaligi tarmoqlarini, moddiy boyliklarni, texnikalarni va tabiatni asrash, zarar ko'rgan hududlarda qutqarish va kechiktirib bo'lmaydigan tiklash ishlarini olib borish ham juda muhim masalalardan hisoblanadi.

Ushbu muammolarni hal qilish O'zbekiston Respublikasi hududidagi tabiiy ofatlarni, ishlab chiqarishdagi buzilishlar va holatlarni, yuzaga keladigan ekologik vaziyatlarni chuqur tahlil qilish natijasidagini ularga qarshi eng qulay chora-tadbirlar belgilash, har favqulodda vaziyatlardagi ham moddiy, ham ma'naviy yo'qotishlar miqdorini kamaytirishga olib keladi.

II. MUSTAQIL ISH TURLARI.

MUSTAQIL ISH № 1 (2-soat)

Mavzu: Fuqaro muhofazasi haqida umumiy tushuncha. Fuqaro muhofazasining vazifalari. Fuqarolarning fuqaro muhofazasi sohasidagi huquq va majburiyatlari.

I. Mustaqil ishning maqsadi: Fuqaro muhofazasi haqida umumiy tushuncha. Fuqaro muhofazasining vazifalari. Fuqarolarning fuqaro muhofazasi sohasidagi huquq va majburiyatlari bilan tanishish.

II. Mustaqil ishning mazmuni:

1. Fuqaro muhofazasi haqida umumiy tushuncha.
2. Fuqaro muhofazasining vazifalari bilan tanishtirish.

III. Mustaqil ishni bajarishda kerakli adabiyotlar uslubiy ko`rsatmalar, ko`rgazmali qurollar va jixozlar:

1. I.A. Karimov "O'zbekiston XXI asr bo'sag'asida: xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari", "O'zbekiston", 1997 y.
2. O'zbekiston Respublikasi Konstituciyasi, Toshkent, 1998.
3. "Aholini va hududlarni tabiiy va texnogen xususiyatli favqulodda vaziyatlarda muhofaza qilish to'g'risida" 20.08.99 yil qabul qilingan O'zbekiston Respublikasi qonuni.
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar mahkamasining "O'zbekiston Respublikasi aholisini favqulodda vaziyatlardan muhofaza qilishga tayyorlash tartibi to'g'risida" 7.10.98 yildagi 427 sonli 31-qarori.
5. Murodova I.N., Zaripova M.D. «Fuqaro muhofazasi» fanidan mustaqil ishlarni bajarish rejasi va tavsiyalari bo'yich uslubiy ko'rsatma. Buxoro 2009
6. Jo'raev R. "Fuqaro muhofazasi" fanidan amaliy mashg'lotlar bo'yich uslubiy ko'rsatma. Buxoro 2009
7. Fuqarolarning fuqaro muhofazasi sohasidagi huquq va majburiyatlari haqida plakatlar to'plami.

IV. Mustaqil ishni bajarish tartibi:

1. Fuqaro muhofazasi haqida umumiy tushuncha berish.
2. Fuqaro muhofazasining vazifalarini o'rganish.
3. Fuqarolarning fuqaro muhofazasi sohasidagi huquq va majburiyatlari bilan tanishish.

V. Mustaqil ishning hisobot rejasi.

1. Fuqaro muhofazasi haqida umumiy tushuncha bering.
2. Fuqaro muhofazasining vazifalarini yozma izohlab bering.
3. Fuqarolarning fuqaro muhofazasi sohasidagi huquq va majburiyatlari izohlab bering.

MUSTAQIL ISH № 2 (2-soat)

Mavzu: Fuqaro muhofazasining xalq xo'jaligi tarmoqlarida tashkil etilishi.

I. Mustaqil ishning maqsadi: Fuqaro muhofazasining xalq xo'jaligi tarmoqlarida tashkil etilishini o'rganish.

II. Mustaqil ishning mazmuni:

1. Fuqaro muhofazasining xalq xo'jaligi tarmoqlaridagi o'rni.

III. Mustaqil ishni bajarishda kerakli adabiyotlar uslubiy ko'rsatmalar, ko'rgazmali qurollar va jixozlar:

1. "Aholini va hududlarni tabiiy va texnogen xususiyatli favqulodda vaziyatlarda muhofaza qilish to'g'risida" 20.08.99 yil qabul qilingan O'zbekiston Respublikasi qonuni.

2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar mahkamasining "O'zbekiston Respublikasi aholisini favqulodda vaziyatlardan muhofaza qilishga tayyorlash tartibi to'g'risida" 7.10.98 yildagi 427 sonli 31-qarori.

3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar mahkamasining "Texnogen, tabiiy va kologik tusdagi favqulodda vaziyatlarning tasnifi to'g'risida" 27.10.98 yildagi 455 sonli qarori.

4. Grajdanskaya oborona (pod red. E.P. Shubin) M. "Prosveshenie" 1991 g.

5. Murodova I.N., Zaripova M.D. «Fuqaro muhofazasi» fanidan mustaqil ishlarni bajarish rejasi va tavsiyalari bo'yich uslubiy ko'rsatma. Buxoro 2009

6. Jo'raev R. "Fuqaro muhofazasi" fanidan amaliy mashg'lotlar bo'yich uslubiy ko'rsatma. Buxoro 2009

7. Fuqarolarning fuqaro muhofazasi sohasidagi huquq va majburiyatlari haqida plakatlar to'plami.

IV. Mustaqil ishni bajarish tartibi:

1. Fuqaro muhofazasining xalq xo'jaligi tarmoqlaridagi sxemalar bilan tanashish.

2. Qutqaruv otryadlarining tashkiliy tuzilish sxemasini o'rganish.

3. Fuqaro muhofazasining xalq xo'jaligi tarmoqlarining davlat tizimi kuchlarini o'rganish.

V. Mustaqil ishning hisobot rejasi.

1. Fuqaro muhofazasining xalq xo'jaligi tarmoqlari sxemasini o'g'zaki izohlab bering.

2. Qutqaruv otryadlarining tashkiliy tuzilish sxemasini tushintiring.

3. Fuqaro muhofazasining xalq xo'jaligi tarmoqlarining davlat tizimi kuchlarini izohlab bering.

MUSTAQIL ISH № 3 (2-soat)

**Mavzu: Favqulodda vaziyatlar, uning sababchi omillari va xususiyatlari.
Favqulodda vaziyatning tavsifi.**

I. Mustaqil ishning maqsadi: Favqulodda vaziyatlar, uning sababchi omillari va xususiyatlari. Favqulodda vaziyatning tavsifi bilan tanishish.

II. Mustaqil ishning mazmuni:

1. Favqulodda vaziyatlar, uning sababchi omillari va xususiyatlarini o`rganish.
2. Favqulodda vaziyatning tavsifi bilan tanishish.

III. Mustaqil ishni bajarishda kerakli adabiyotlar uslubiy ko`rsatmalar, ko`rgazmali qurollar va jixozlar:

1. I.A. Karimov "O'zbekiston XXI asr bo'sag'asida: xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari", "O'zbekiston", 1997 y.
2. O'zbekiston Respublikasi Konstituciyasi, Toshkent, 1998.
3. "Aholini va hududlarni tabiiy va texnogen xususiyatli favqulodda vaziyatlarda muhofaza qilish to'g'risida" 20.08.99 yil qabul qilingan O'zbekiston Respublikasi qonuni.
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar mahkamasining "O'zbekiston Respublikasi aholisini favqulodda vaziyatlardan muhofaza qilishga tayyorlash tartibi to'g'risida" 7.10.98 yildagi 427 sonli 31-qarori.
5. Texnogen, tabiiy va ekologik tushadigan favqulodda vaziyatlarning tasnifi. (T.2001)
6. Murodov A.T., Shodiyev S.N. Fuqaro muhofazasi. (B.2000)
7. Murodova I.N., Zaripova M.D. «Fuqaro muhofazasi» fanidan mustaqil ishlarni bajarish rejasi va tavsiyalari bo'yicha uslubiy ko'rsatma. Buxoro 2009
8. Jo'raev R. "Fuqaro muhofazasi" fanidan amaliy mashg'ulotlar bo'yicha uslubiy ko'rsatma. Buxoro 2009
9. Fuqarolarning fuqaro muhofazasi sohasidagi huquq va majburiyatlari haqida plakatlar to'plami.

IV. Mustaqil ishni bajarish tartibi:

1. Tinchlik va harbiy davrda aholi va hududlarni favqulotda vaziyatlardan muhofaza qilishning huquqiy asoslari bilan tanishish.
2. Favqulodda vaziyatning tavsifini o`rganish.

V. Mustaqil ishning hisobot rejasi.

1. Tinchlik va harbiy davrda aholi va hududlarni favqulotda vaziyatlardan muhofaza qilishning huquqiy asoslarini izohlab bering.
2. Favqulodda vaziyatning tavsifini tushuntiring.

MUSTAQIL ISH № 4 (2-soat)

Mavzu: Zamonaviy qirg'in qurollari haqida tushuncha. Yadro quroli va ularning xususiyatlari.

I. Mustaqil ishning maqsadi: Zamonaviy qirg'in qurollari haqida tushuncha. Yadro quroli va ularning xususiyatlari bilan tanishish.

II. Mustaqil ishning mazmuni:

1. Zamonaviy qirg'in qurollari haqida tushuncha.
2. Yadro quroli va ularning xususiyatlarini o'rganish.
3. Yadroviy portlashning zararli faktorlari.

III. Mustaqil ishni bajarishda kerakli adabiyotlar uslubiy ko'rsatmalar, ko'rgazmali qurollar va jixozlar:

1. Altunina A.T. "Fuqaro mudofazasi"
2. N.I.Akimov, V.G. Il'in "Гражданская оборона "
3. V.G.Atamanyuk "Гражданская оборона"
4. Texnogen, tabiiy va ekologik tUSDagi favqulodda vaziyatlarning tasnifi. (T.2001)
5. Murodov A.T., Shodiyev S.N. Fuqaro muhofazasi. (B.2000)
6. Murodova I.N., Zaripova M.D. «Fuqaro muhofazasi» fanidan mustaqil ishlarni bajarish rejasi va tavsiyalari bo'yich uslubiy ko'rsatma. Buxoro 2009
7. Jo'raev R. "Fuqaro muhofazasi" fanidan amaliy mashg'lotlar bo'yich uslubiy ko'rsatma. Buxoro 2009
8. Fuqarolarning fuqaro muhofazasi sohasidagi huquq va majburiyatlari haqida plakatlar to'plami.

IV. Mustaqil ishni bajarish tartibi:

1. Zamonaviy qirg'in qurollari turlarini o'rganish.
2. Yadro quroli va ularning xususiyatlari bilan tanishish.

V. Mustaqil ishning hisobot rejasi.

1. Zamonaviy qirg'in qurollari turlarini tushintirib bering.
2. Yadro quroli va ularning xususiyatlariga izoh bering.

MUSTAQIL ISH № 5 (2-soat)

Mavzu: Yadro quroli portlashining turlari. Yadroviy portlashning ikkilamchi ta'sir omillari

I. Mustaqil ishning maqsadi: Yadro quroli portlashining turlarini o'rganish. Yadroviy portlashning ikkilamchi ta'sir omillari bilan tanishish.

II. Mustaqil ishning mazmuni:

1. Yadro quroli portlashining turlari haqida tushunch.
2. Yadroviy portlashning ikkilamchi ta'sir omillarini o'rganish.

III. Mustaqil ishni bajarishda kerakli adabiyotlar uslubiy ko'rsatmalar, ko'rgazmali qurollar va jixozlar:

1. Altunina A.T. "Fuqaro mudofazasi"
2. N.I.Akimov, V.G. Il'in "Гражданская оборона "
3. V.G.Atamanyuk "Гражданская оборона"
4. Texnogen, tabiiy va ekologik tisdagi favqulodda vaziyatlarning tasnifi. (T.2001)
5. Favqulodda vaziyatlardan muhofaza qilishning umumiy asoslari (T. 2001 y.)
6. Texnogen, tabiiy va ekologik tisdagi favqulodda vaziyatlarning tasnifi. (T.2001)
7. Murodov A.T., Shodiyev S.N. Fuqaro muhofazasi. (B.2000)
8. Murodova I.N., Zaripova M.D. «Fuqaro muhofazasi» fanidan mustaqil ishlarni bajarish rejasi va tavsiyalari bo'yich uslubiy ko'rsatma. Buxoro 2009
9. Jo'raev R. "Fuqaro muhofazasi" fanidan amaliy mashg'lotlar bo'yich uslubiy ko'rsatma. Buxoro 2009
10. Fuqarolarning fuqaro muhofazasi sohasidagi huquq va majburiyatlari haqida plakatlar to'plami.

IV. Mustaqil ishni bajarish tartibi:

1. Yadro quroli portlashining turlari bilan tanishib chiqish.
2. Yadroviy portlashning ikkilamchi ta'sir omillarini o'rganish.

V. Mustaqil ishning hisobot rejasi.

1. Yadro quroli portlashining turlarini aytib o'tinng.
2. Yadroviy portlashning ikkilamchi ta'sir omillarini tushintirib bering.

MUSTAQIL ISH № 6 (2-soat)

Mavzu: Ximiyaviy qurollarning turlari va xususiyatlari, biologik qurollar va ularning xususiyatlari. Oddiy hujum vositalari.

I. Mustaqil ishning maqsadi: Ximiyaviy qurollarning turlari va xususiyatlari, biologik qurollar va ularning xususiyatlari o`rganish. Oddiy hujum vositalari bilan tanishish.

II. Mustaqil ishning mazmuni:

1. Ximiyaviy qurollarning turlari va xususiyatlari haqida tishuncha.
2. Biologik qurollar va ularning xususiyatlari ko`rib chiqish.
3. Oddiy hujum vositalari jarayonini o`rganish.

III. Mustaqil ishni bajarishda kerakli adabiyotlar uslubiy ko`rsatmalar, ko`rgazmali qurollar va jixozlar:

1. Altunina A.T. "Fuqaro mudofazasi"
2. N.I.Akimov, V.G. Il'in "Гражданская оборона "
3. V.G.Atamanyuk "Гражданская оборона"
4. Texnogen, tabiiy va ekologik tUSDagi favqulodda vaziyatlarning tasnifi. (T.2001)
5. Favqulodda vaziyatlardan muhofaza qilishning umumiy asoslari (T. 2001 y.)
6. Texnogen, tabiiy va ekologik tUSDagi favqulodda vaziyatlarning tasnifi. (T.2001)
7. Murodov A.T., Shodiyev S.N. Fuqaro muhofazasi. (B.2000)
8. Murodova I.N., Zaripova M.D. «Fuqaro muhofazasi» fanidan mustaqil ishlarni bajarish rejasi va tavsiyalari bo'yich uslubiy ko'rsatma. Buxoro 2009
9. Jo'raev R. "Fuqaro muhofazasi" fanidan amaliy mashg'lotlar bo'yich uslubiy ko'rsatma. Buxoro 2009
10. Fuqarolarning fuqaro muhofazasi sohasidagi huquq va majburiyatlari haqida plakatlar to'plami.

IV. Mustaqil ishni bajarish tartibi:

1. Ximiyaviy qurollarning turlari va xususiyatlarini o`rganish .
2. Bologik qurollar va ularning xususiyatlari o`rganish.
3. Oddiy hujum vositalari bilan tanishib chiqish.

V. Mustaqil ishning hisobot rejasi.

1. Ximiyaviy qurollarning turlari va xususiyatlarini tushuntirib bering.
2. Bologik qurollar va ularning xususiyatlarini aytib o`ting.
3. Oddiy hujum vositalarini izohlab bering.

MUSTAQIL ISH № 7 (2-soat)

Mavzu: O'zbekiston Respublikasi hududida kuzatiladigan tabiiy ofatlar va ularning oqibatlari (er silkinishi, suv tosh qini, er surilishi, kuchli shamol, qurg'oqchilik, sel).

I. Mustaqil ishning maqsadi: O'zbekiston Respublikasi hududida kuzatiladigan tabiiy ofatlar va ularning oqibatlari bilan tanishish.

II. Mustaqil ishning mazmuni:

1. O'zbekiston Respublikasi hududida kuzatiladigan tabiiy ofatlar haqida tishuncha.
2. Tabiiy ofatlar oqibatlari (er silkinishi, suv tosh qini, er surilishi, kuchli shamol, qurg'oqchilik, sel) ni o'rganib chiqish.
3. Tabiiy ofatlarni oldini olish bo'yicha chora-tadbirlarni o'rganish.

III. Mustaqil ishni bajarishda kerakli adabiyotlar uslubiy ko'rsatmalar, ko'rgazmali qurollar va jixozlar:

1. Altunina A.T. "Fuqaro mudofazasi"
2. N.I.Akimov, V.G. Il'in "Гражданская оборона "
3. V.G.Atamanyuk "Гражданская оборона"
4. Texnogen, tabiiy va ekologik tisdagi favqulodda vaziyatlarning tasnifi. (T.2001)
5. Favqulodda vaziyatlardan muhofaza qilishning umumiy asoslari (T. 2001 y.)
6. Texnogen, tabiiy va ekologik tisdagi favqulodda vaziyatlarning tasnifi. (T.2001)
7. Murodov A.T., Shodiyev S.N. Fuqaro muhofazasi. (B.2000)
8. Murodova I.N., Zaripova M.D. «Fuqaro muhofazasi» fanidan mustaqil ishlarni bajarish rejasi va tavsiyalari bo'yich uslubiy ko'rsatma. Buxoro 2009
9. Jo'raev R. "Fuqaro muhofazasi" fanidan amaliy mashg'lotlar bo'yich uslubiy ko'rsatma. Buxoro 2009
10. Fuqarolarning fuqaro muhofazasi sohasidagi huquq va majburiyatlari haqida plakatlar to'plami.

IV. Mustaqil ishni bajarish tartibi:

1. O'zbekiston Respublikasi hududida kuzatiladigan tabiiy ofatlarni o'rganish.
2. Tabiiy ofatlarni oldini olish bo'yicha chora-tadbirlarni o'rganish.

V. Mustaqil ishning hisobot rejasi.

1. O'zbekiston Respublikasi hududida kuzatiladigan tabiiy ofatlarni tushuntirib bering.
2. Tabiiy ofatlarni oldini olish bo'yicha chora-tadbirlarni izohlab bering.

MUSTAQIL ISH № 8 (2-soat)

Mavzu: Ishlab chiqarish avariylari, fojiali hodisalar va ularning oqibatlaridan qutilish choralari

I. Mustaqil ishning maqsadi: Ishlab chiqarish avariylari, fojiali hodisalar va ularning oqibatlaridan qutilish choralari bilan tanishish.

II. Mustaqil ishning mazmuni:

1. Ishlab chiqarish avariylarini o'rganish.
2. Fojiali hodisalar va ularning oqibatlaridan qutilish choralari haqida tishuncha.

III. Mustaqil ishni bajarishda kerakli adabiyotlar uslubiy ko'rsatmalar, ko'rgazmali qurollar va jixozlar:

1. Altunina A.T. "Fuqaro mudofazasi"
2. N.I.Akimov, V.G. Il'in "Гражданская оборона "
3. V.G.Atamanyuk "Гражданская оборона"
4. Texnogen, tabiiy va ekologik tisdagi favqulodda vaziyatlarning tasnifi. (T.2001)
5. Favqulodda vaziyatlardan muhofaza qilishning umumiy asoslari (T. 2001 y.)
6. Texnogen, tabiiy va ekologik tisdagi favqulodda vaziyatlarning tasnifi. (T.2001)
7. Murodov A.T., Shodiyev S.N. Fuqaro muhofazasi. (B.2000)
8. Murodova I.N., Zaripova M.D. «Fuqaro muhofazasi» fanidan mustaqil ishlarni bajarish rejasi va tavsiyalari bo'yich uslubiy ko'rsatma. Buxoro 2009
9. Jo'raev R. "Fuqaro muhofazasi" fanidan amaliy mashg'lotlar bo'yich uslubiy ko'rsatma. Buxoro 2009
10. Fuqarolarning fuqaro muhofazasi sohasidagi huquq va majburiyatlari haqida plakatlar to'plami.

IV. Mustaqil ishni bajarish tartibi:

1. Ishlab chiqarish avariylarini sabablarini o'rganish.
2. Fojiali hodisalar va ularning oqibatlaridan qutilish choralari o'rganish.

V. Mustaqil ishning hisobot rejasi.

1. Ishlab chiqarish avariylarini sabablarini tushuntirib bering.
2. Fojiali hodisalar va ularning oqibatlaridan qutilish choralari izohlab bering.

MUSTAQIL ISH № 9 (2-soat)

Mavzu: Radiatsion va kimyoviy holatlarni aniqlash va baholash

I. Mustaqil ishning maqsadi: Radiatsion va kimyoviy holatlarni aniqlash va baholash bilan tanishish.

II. Mustaqil ishning mazmuni:

1. Radiatsion va kimyoviy holatlarni aniqlashni o'rganish..
2. Radiatsion va kimyoviy holatlarni baholash haqida tushuncha.

III. Mustaqil ishni bajarishda kerakli adabiyotlar uslubiy ko'rsatmalar, ko'rgazmali qurollar va jixozlar:

1. Altunina A.T. "Fuqaro mudofazasi"
2. N.I.Akimov, V.G. Il'in "Гражданская оборона "
3. V.G.Atamanyuk "Гражданская оборона"
4. Texnogen, tabiiy va ekologik tushdagi favqulodda vaziyatlarning tasnifi. (T.2001)
5. Favqulodda vaziyatlardan muhofaza qilishning umumiy asoslari (T. 2001 y.)
6. Texnogen, tabiiy va ekologik tushdagi favqulodda vaziyatlarning tasnifi. (T.2001)
7. Murodov A.T., Shodiyev S.N. Fuqaro muhofazasi. (B.2000)
8. Murodova I.N., Zaripova M.D. «Fuqaro muhofazasi» fanidan mustaqil ishlarni bajarish rejasi va tavsiyalari bo'yich uslubiy ko'rsatma. Buxoro 2009
9. Jo'raev R. "Fuqaro muhofazasi" fanidan amaliy mashg'ulotlar bo'yich uslubiy ko'rsatma. Buxoro 2009
10. Fuqarolarning fuqaro muhofazasi sohasidagi huquq va majburiyatlari haqida plakatlar to'plami.

IV. Mustaqil ishni bajarish tartibi:

1. Radiatsion va kimyoviy holatlarni aniqlash va uni o'rganish.
2. Radiatsion va kimyoviy holatlarni baholashni o'rganish.

V. Mustaqil ishning hisobot rejasi.

1. Radiatsion va kimyoviy holatlarni aniqlashni tushuntirib bering.
2. Radiatsion va kimyoviy holatlarni baholashni izohlab bering.

MUSTAQIL ISH № 10 (2-soat)

Mavzu: Fuqarolarni favqulodda vaziyat haqida ogohlantirish. Radiaciya va kimyoviy ta`sirlarga qarshi omillar. Fuqarolarni himoya inshootlarida saqlash. Xavfli hududdan xavfsiz hududga evakuaciya qilish

I. Mustaqil ishning maqsadi: Fuqarolarni favqulodda vaziyat haqida ogohlantirish. Radiaciya va kimyoviy ta`sirlarga qarshi omillar. Fuqarolarni himoya inshootlarida saqlash. Xavfli hududdan xavfsiz hududga evakuaciya qilish bilan tanishish.

II. Mustaqil ishning mazmuni:

1. Fuqarolarni favqulodda vaziyat haqida ogohlantirishni o`rganish.
2. Radiaciya va kimyoviy ta`sirlarga qarshi omillarni o`rganish.
3. Fuqarolarni himoya inshootlarida saqlash haqida tishuncha.
4. Xavfli hududdan xavfsiz hududga evakuaciya qilishni o`rganish.

III. Mustaqil ishni bajarishda kerakli adabiyotlar uslubiy ko`rsatmalar, ko`rgazmali qurollar va jixozlar:

1. Altunina A.T. "Fuqaro mudofazasi"
2. N.I.Akimov, V.G. Il'in "Гражданская оборона "
3. V.G.Atamanyuk "Гражданская оборона"
4. Texnogen, tabiiy va ekologik tUSDagi favqulodda vaziyatlarning tasnifi. (T.2001)
5. Favqulodda vaziyatlardan muhofaza qilishning umumiy asoslari (T. 2001 y.)
6. Texnogen, tabiiy va ekologik tUSDagi favqulodda vaziyatlarning tasnifi. (T.2001)
7. Murodov A.T., Shodiyev S.N. Fuqaro muhofazasi. (B.2000)
8. Murodova I.N., Zaripova M.D. «Fuqaro muhofazasi» fanidan mustaqil ishlarni bajarish rejasi va tavsiyalari bo`yich uslubiy ko`rsatma. Buxoro 2009
9. Jo`raev R. "Fuqaro muhofazasi" fanidan amaliy mashg`lotlar bo`yich uslubiy ko`rsatma. Buxoro 2009
10. Fuqarolarning fuqaro muhofazasi sohasidagi huquq va majburiyatlari haqida plakatlar to`plami.

IV. Mustaqil ishni bajarish tartibi:

5. Fuqarolarni favqulodda vaziyat haqida ogohlantirishni o`rganish.
6. Radiaciya va kimyoviy ta`sirlarga qarshi omillarni o`rganish.
7. Fuqarolarni himoya inshootlarida saqlash o`rganish.

V. Mustaqil ishning hisobot rejasi.

1. Fuqarolarni favqulodda vaziyat haqida ogohlantirishni tushuntirib bering.
2. Radiaciya va kimyoviy ta`sirlarga qarshi omillari tushuntirib bering.
3. Fuqarolarni himoya inshootlarida saqlashni izohlab bering.

III. Mustaqil ish topshiriqlari bo'yicha baholash mezonlari.

O'quv dasturiga ko'ra 6- mavsumda 28 soat ma'ruza, 14 soat amaliy mashg'ulot hamda 21 soat mustaqil ish rejalashtirilgan.

6 – Mavsum.

Mashg'ulot turi	Mustaqil ish (MI) – 24 ball			
	MI-1 bo'yicha Max ball: - 8	MI-2 bo'yicha Max ball: - 8	MI-3 bo'yicha Max ball: - 8	ΣMI bo'yicha Max ball: - 24
1-Mustaqil ish	Max ball: - 3			8
2-Mustaqil ish	Max ball: - 2			
3-Mustaqil ish	Max ball: - 3			
4-Mustaqil ish		Max ball: - 3		8
5-Mustaqil ish		Max ball: - 2		
6-Mustaqil ish		Max ball: - 3		
7-Mustaqil ish			Max ball: - 2	8
8-Mustaqil ish			Max ball: - 2	
9-Mustaqil ish			Max ball: - 2	
10-Mustaqil ish			Max ball: - 2	
Jami:	Max ball: - 8	Max ball: - 8	Max ball: - 8	Jami max ball: - 24

Izoh:

A'lo	Talabani mustaqil ish topshiriqlari quyida keltirilgan tartibda bajarilganda 86 % dan 100 % gacha, baho bilan baholanadi.	Maksimal ballar
	Talaba mustaqil ishning hisobot rejasiga to'liq va to'g'ri javob bergan hamda barcha eskiz va sxemalarni standart talablari asosida shuningdek hisoblash amallarini bajarib jadvallarni to'ldirsa.	20,6 ÷ 24
Yaxshi	Talabani mustaqil ish topshiriqlari quyida keltirilgan tartibda bajarilganda 71 % dan 85 % gacha, baho bilan baholanadi.	Maksimal ballar
	Talaba mustaqil ishning hisobot rejasiga to'g'ri javob bersa hamda jadvallarni to'ldirsa, biroq barcha eskiz va sxemalarni chizishda standart talablariga rioya qilmaganida, shuningdek hisoblash amallarini bajarishda ba'zi kamchiliklarga yo'l qo'ysa	17,04 ÷ 20,4
Qoniqarli	Talabani mustaqil ish topshiriqlari quyida keltirilgan tartibda bajarilganda 56 % dan 70 % gacha, baho bilan baholanadi.	Maksimal ballar
	Talaba mustaqil ishning hisobot rejasiga keltirilgan savollarga batafsil javob bera olmasa hamda jadvallarni to'ldirishda kamchiliklarga yo'l qo'ysa, hamda barcha eskiz va sxemalarni chizishda standart talablariga rioya qilmagan holda, shuningdek hisoblash amallarini bajarishda ko'p xatolik va kamchiliklarga yo'l qo'ysa	13,2 ÷ 17

Fan bo'yicha to'plangan umumiy ball	86,0 ÷ 100	%	71,0 ÷ 85,0	%	55,0 ÷ 70,0	%	55 dan kam	%
	20,6 ÷ 24	ball	17,04 ÷ 20,4	ball	13,2 ÷ 17	ball	13,2 dan kam	ball
Bahosi	A'lo		Yaxshi		Qoniqarli		Qoniqarsiz	

